

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมกับโครงการด้านศิลปวัฒนธรรม ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Causal Relationship of Factors Affecting Participation in Arts and Cultural Projects of Srinakharinwirot University Students

สุรัชชัย ทูหมัด¹ กิตติคุณ แสงนิล² และ อีรวรรณ จันทิก³

Surachai Tumad,¹ Kittikhun Sangnin² and Thirawat Chuntuk³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมกับโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยทั้งทางตรงและทางอ้อม 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมกับโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยตามสมมติฐานที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 300 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.45-0.91 และมีค่าความเชื่อมั่นของครอนบาค อยู่ระหว่าง 0.82-0.92 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า 1) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2 = 44.26$ df = 34 P-value = 0.10 GFI = 0.97 AGFI = 0.96 CFI = 0.98 SRMR = 0.02 RMSEA = 0.05 และ 2) ปัจจัยที่ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมกับโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การติดต่อสื่อสารภายในบรรยากาศภายในมหาวิทยาลัย เจตคติต่อการมีส่วนร่วม และแรงจูงใจในการทำกิจกรรม ตามลำดับ และบรรยากาศภายในมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2 เส้นทาง โดยเส้นทางที่ 1 ผ่านเจตคติต่อการมีส่วนร่วม และเส้นทางที่ 2 ผ่านแรงจูงใจในการทำกิจกรรม และปัจจัยเชิงสาเหตุสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมกับโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของนิสิตได้ร้อยละ 49

คำสำคัญ : ปัจจัยเชิงสาเหตุ ; การมีส่วนร่วม ; โครงการศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย

¹ นักวิจัย สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, Researcher, Institute of Culture and Arts, Srinakharinwirot University

² อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, Lecturer, Faculty of Sports Science, Kasem Bundit University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร, Assistant Professor, Faculty of Management Science, Silpakorn University

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to examine the causal relationship of factors affecting the University students' both direct and indirect participation in arts and cultural projects and 2) to verify whether the hypothesized causal relationship model of factors affecting the University students' participation in arts and cultural projects has goodness-of-fit with the empirical data. The study is quantitative research. The sample of study selected by cluster random sampling was 300 students who were enrolled at Srinakharinwirot University in academic year 2016. The instrument used was a questionnaire with discrimination power values ranging between 0.45 and 0.91 and Cronbach's alpha coefficients ranging from 0.82 to 0.92. Data analysis was done using descriptive statistics; and a structural equation model analysis of relationships among the factors affecting participation was conducted.

Findings of the study revealed as follows: 1) The developed causal relationship model had goodness-of-fit with the empirical data by gaining the following values: $\chi^2=44.26$ df=34 p-value= 0.10 GFI= 0.97 AGFI= 0.96 CFI= 0.98 SRMR= 0.02 RMSEA= 0.05.; 2) the factors that directly affected the University students' positive participation in arts and cultural projects at the .05 level of significance were those of internal communication, atmosphere within the campus, attitude towards participation and motivation to do activities, respectively. Atmosphere within the campus had positive indirect influence on the University students' participation at the .01 level of significance via 2 parts: path 1 is a path to participation via attitude, and path 2 is a path to participation via motivation to do activities. The causal factors could jointly explain 49% of variance of the University students' participation in arts and cultural projects.

Keywords : Causal Factors ; Participation ; Arts and Cultural Projects of the University

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติระยะ 15 ปี (พ.ศ.2560-2579) มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อพัฒนาโลกยุคใหม่ที่มุ่งเน้นทั้งการพัฒนานคน โดยพัฒนาองค์ความรู้และความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดนวัตกรรม เพิ่มขีดความสามารถของประเทศ สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต้องมีบทบาทที่นำสังคม เป็นสถาบันภูมิปัญญาของสังคม สถาบันอุดมศึกษาจึงมีพันธกิจด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นการสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ การเรียนรู้ ด้วยตนเองเพื่อให้สามารถก้าวทันต่อการขยายตัวขององค์ความรู้ ที่เจริญก้าวหน้าทางวิทยาการอย่างไม่หยุดยั้ง (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2560) การที่สถาบันการศึกษาจะเป็นประชาคม แห่งการเรียนรู้ได้นั้น ระบบการศึกษาปัจจุบันต้องผลิต “ผู้รู้” “ผู้สร้างความรู้” และ “องค์ความรู้” สถานศึกษาจึงต้องจัด การศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (พลฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ, 2556)

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น กิจกรรมหรือ โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการและ

ความสนใจของนักศึกษา จะสามารถพัฒนาให้นักศึกษา เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์พร้อมทั้งด้านความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ และ มีทักษะชีวิต โดยต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากสถาบัน การศึกษา (Arthur & Reiser, 1993) นอกจากนี้ นักศึกษาควรมี ส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงาน กิจกรรมโครงการตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมพัฒนา ร่วมตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมโครงการ การเน้น การมีส่วนร่วมนี้จะเป็นการส่งเสริมศักยภาพให้กับนักศึกษา (จตุรวัฒน์ ผนึกรัมย์, 2557)

การที่สถาบันอุดมศึกษาจะผลิตให้นักศึกษาเป็นบัณฑิต ที่มีคุณสมบัติพร้อมในด้านต่างๆ นั้น พันธกิจที่สำคัญที่จะเชื่อมโยง ไปยังพันธกิจต่างๆ คือ พันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ 1) กิจกรรมพัฒนานักศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐาน ผลการเรียนรู้อัตลักษณ์ของสถาบัน โดยสถาบันและสโมสรให้การสนับสนุน และ 2) การเข้าร่วมกิจกรรม ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับหน่วยงานภายนอก ซึ่งต้องได้ รับการสนับสนุนส่งเสริมจากสถาบันด้วย (Arthur & Reiser, 1993) การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมจึงเป็นพันธกิจสำคัญ ประการหนึ่งของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อให้นักศึกษา

หรือนักศึกษาได้ร่วมฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสานพัฒนา เผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม สร้างสรรค์ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นรากฐาน การพัฒนาองค์ความรู้ และก่อให้เกิดความยั่งยืนแก่สังคม (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และการศึกษาจะดำเนินการให้บรรลุ วัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ สิ่งสำคัญคือผู้ที่รับผิดชอบพันธกิจด้านการ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย ต้องทราบปัจจัย ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมหรือโครงการของนิสิต ซึ่งจะทำให้สามารถนำผลดังกล่าวไปใช้ประกอบการบริหารจัดการ กิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัย ที่บรรจุพันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นหนึ่งใน ยุทธศาสตร์หลักและจัดตั้งสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ เพื่อดำเนินการด้านนี้โดยเฉพาะ แต่จากรายงานผลการดำเนินงาน กลับพบว่า ปัจจุบันนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเข้ามามี ส่วนร่วมน้อย (สุรัชย์ พุฒมัต, 2559) และจากการศึกษาเพิ่มเติม พบว่า ขาดการสื่อสารให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับและทิศทางการ สื่อสารที่ชัดเจน ทำให้คนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรม เพื่อผลประโยชน์ของตน (Cummings & Worley, 2008) และ การศึกษาของ วลัยทิพย์ เปรมทวีรัตนโชติ (2557) พบว่า การสื่อสาร เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ นิสิตหรือนักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมกับ กิจกรรมของมหาวิทยาลัย โดยผ่านเจตคติ (อมรเทพ สีนวนสูง, 2559) และแรงจูงใจ (Gamson, 1992)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมกับการ กิจกรรมศิลปวัฒนธรรมของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ เพื่อเป็น ประโยชน์ในการนำไปใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการ ดำเนินงานตามพันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้กับ สถาบันอุดมศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม กับโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยทั้งทางตรงและ ทางอ้อม
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมกับการโครงการด้านศิลปวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัย ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมกับการโครงการด้าน ศิลปวัฒนธรรมของ

มหาวิทยาลัยตามสมมติฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยที่

H_0 = โมเดลสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

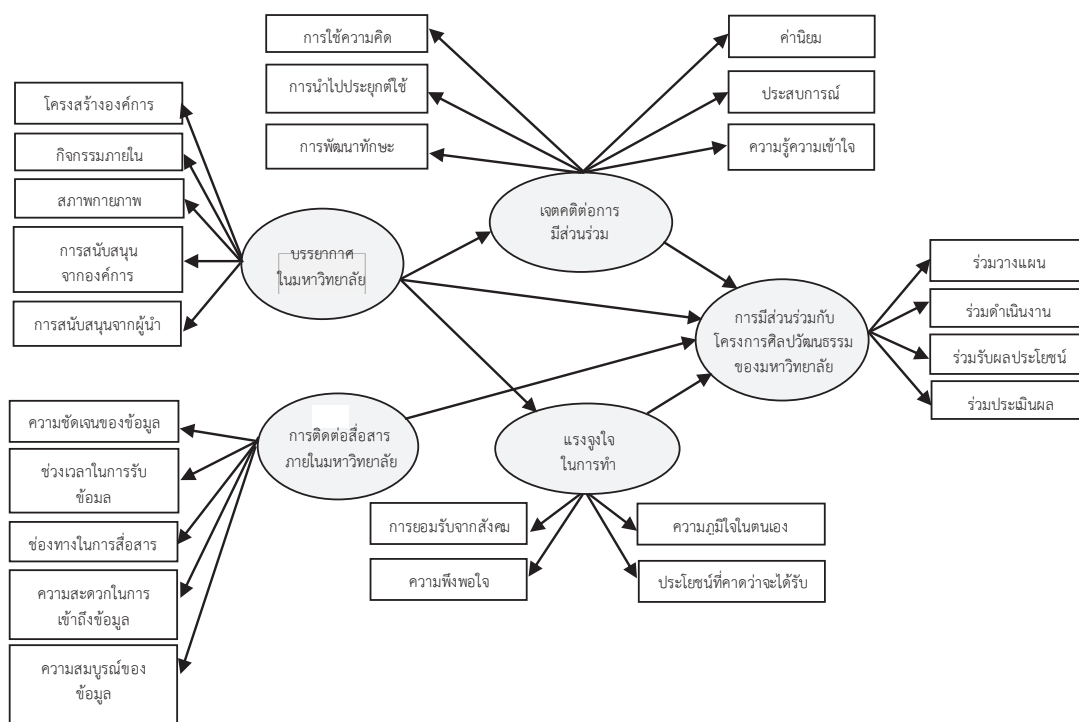
H_1 = โมเดลสมมติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยสาเหตุ ได้แก่ การสื่อสารภายใน องค์การ บรรยากาศภายในมหาวิทยาลัย แรงจูงใจ และเจตคติ การมีส่วนร่วม มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมกับ โครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 3 บรรยากาศภายในมหาวิทยาลัยมีอิทธิพล ทางอ้อมเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมกับการโครงการด้านศิลปวัฒนธรรม ของนิสิตผ่านแรงจูงใจ และเจตคติต่อการมีส่วนร่วม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนักวิชาการหลายท่าน เพื่อพัฒนารอบแนวคิด ได้แก่ Fornaroff (1980) Cohen & Uphoff (1981) Astin (1984) Arthur & Reiser (1993) Cummings & Worley (2008) และ Gamson (1992) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ลงทะเบียนในปีการศึกษา 2559 จำนวน 20,054 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2/2559 (ส่วนส่งเสริมและบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2560)

2. กลุ่มตัวอย่างได้แก่นิสิตชั้นปี 1 ถึงปี 6 ระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ตามจำนวนพารามิเตอร์ เพื่อให้มีความเหมาะสมในการวัด คือ ไม่น้อยกว่า 10 ตัวอย่าง ต่อ 1 พารามิเตอร์ (Hair et al., 2010) งานวิจัยนี้มี 24 ตัวแปร ผู้วิจัยเพื่อกรณีแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ จึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 330 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ตามสัดส่วนดังนี้ กลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 165 คน กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ 82 คน และกลุ่มคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี 83 คน เนื่องจากประชากรมีลักษณะกระจายตัวเป็นกลุ่ม โดยที่แต่ละกลุ่มมีลักษณะคล้ายกัน (พิสนุ พองศรี, 2552)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ Fornaroff (1980) Cohen & Uphoff (1981) Astin (1984) Arthur & Reiser (1993) และ เสมอ จันเจริญ (2557) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ประเมินความเที่ยงของเครื่องมือ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 และ 3 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมกับโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย 4 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในมหาวิทยาลัย 2) ปัจจัยด้านบรรยากาศในมหาวิทยาลัย 3) ปัจจัยด้านเจตคติต่อการมีส่วนร่วม 4) ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม และตอนที่ 3 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมกับโครงการศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย มีค่า IOC ระหว่าง 0.82-1.00 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.45-0.91 และตอนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะทั่วไป

ระยะที่ 2 นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับประชากรเป้าหมายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและปรับแก้ไขจนเครื่องมือมีความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ โดยมีค่าความเชื่อมั่นแอลฟาของครอนบาค ตอนที่ 2 เท่ากับ 0.82 0.92 0.89 0.86 ตามลำดับ และตอนที่ 3 เท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ณ หน่วยงานที่มีการเรียนการสอน จำนวน 3 กลุ่มคณะวิชา ในเดือนเมษายน ถึง เดือนพฤษภาคม 2560 ได้ 330 ฉบับ อยู่ในสภาพสมบูรณ์ จำนวน 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.91

ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง โดยใช้ค่าสถิติอ้างอิง ได้แก่ χ^2/df GFI CFI AGFI SRMR และ RMSEA เป็นดัชนีวัดระดับความกลมกลืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติเบื้องต้นเพื่อพิจารณาการแจกแจงข้อมูล วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล ตรวจสอบความตรงเชิงเส้นของโมเดล

สรุปผลการวิจัย

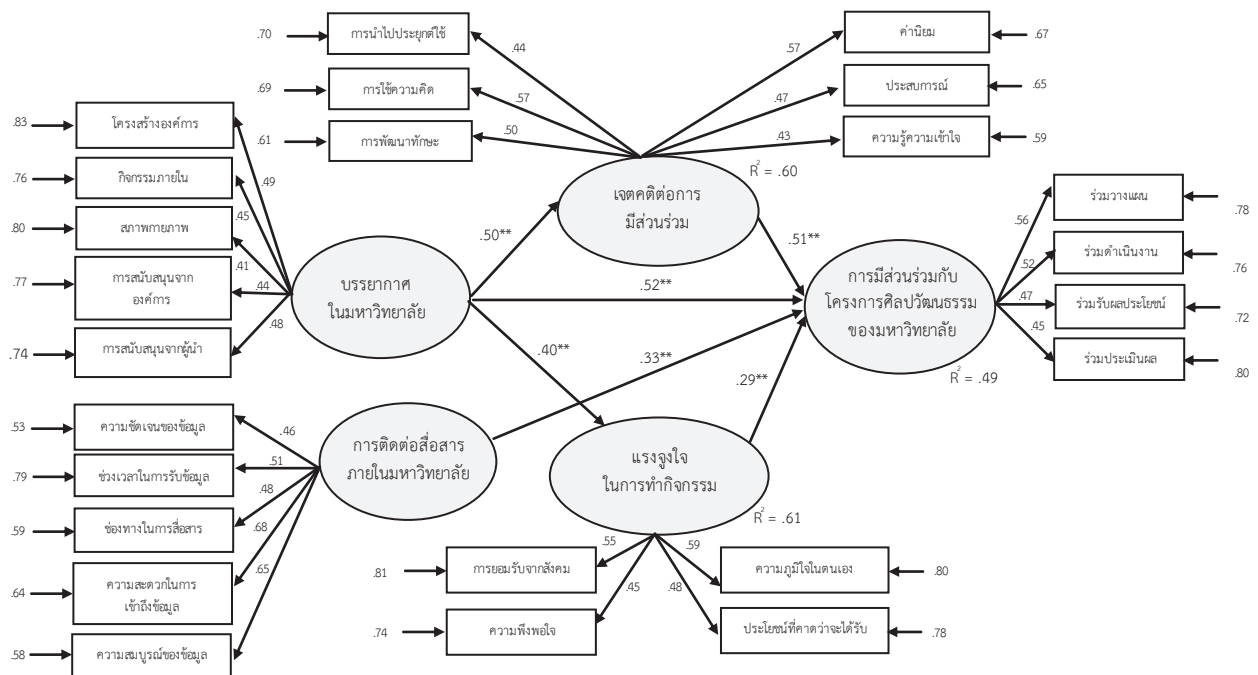
1. ผู้วิจัยพิจารณาความสอดคล้องของโมเดล โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนด (พุทพงษ์ สุขสว่าง, 2556) รายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวมตามภาวะสันนิษฐาน

รายการ	เกณฑ์	ค่าสถิติก่อนโมเดล	ค่าสถิติหลังโมเดล	ผลการพิจารณา
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05	164.15	44.26	-
df	-	49	34	-
p-value	P > .05	.00	.10	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< .05 หรือ .08	.67	.05	ผ่านเกณฑ์
χ^2/df	$\chi^2/df < 2$	.35	1.30	ผ่านเกณฑ์
CFI	> .95	.76	.99	ผ่านเกณฑ์
GFI	> .95	.90	.97	ผ่านเกณฑ์
AGFI	> .95	.89	.96	ผ่านเกณฑ์

ผู้วิจัยได้ปรับโมเดลวิจัยจนได้โมเดลที่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี พิจารณาจากผลการทดสอบค่าสถิติไคสแควร์ (χ^2) = 44.26 p = 0.10 df = 34 GFI = 0.97 AGFI = 0.96 CFI = 0.98 SRMR = 0.02 RMSEA = .02 เป็นไปตามเกณฑ์ทุกประการ

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) = 0.49 แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดที่นำมาศึกษาสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมกับการโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยของนิสิตได้ร้อยละ 49.00 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1 ดังภาพที่ 2

$$\chi^2 = 44.26, df = 34, P = .10, GFI = .97, AGFI = .96, CFI = .99, SRMR = .02, RMSEA = .05$$

ภาพที่ 2 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยของนักศึกษาตามภาวะสันนิษฐาน (หลังปรับปรุงแบบ)

2. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รายละเอียด ดังตารางที่ 2 สรุปได้ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของนิสิต ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการติดต่อสื่อสาร บรรยากาศภายในมหาวิทยาลัย เจตคติต่อการมีส่วนร่วม และแรงจูงใจในการทำกิจกรรมมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .33 .52 .51 และ .29 ตามลำดับ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 2

2.2 การมีส่วนร่วมในโครงการด้านศิลปะ วัฒนธรรมของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้รับอิทธิพลทางอ้อม

จากบรรยากาศภายในมหาวิทยาลัย ผ่านแรงจูงใจในการทำกิจกรรม มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .12 และผ่านเจตคติต่อการมีส่วนร่วม มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .26 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 3

สรุปได้ว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยของนักศึกษา ประกอบด้วยความสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงสาเหตุทั้ง 4 ตัวแปร ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร บรรยากาศภายในมหาวิทยาลัย แรงจูงใจในการทำกิจกรรม และเจตคติต่อการมีส่วนร่วม โดยรวมกันอธิบายความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของนักศึกษาได้ร้อยละ 49.00 รายละเอียด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลการมีส่วนร่วมกับโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยของนักศึกษา

ตัวแปรผล	R2	อิทธิพล	ตัวแปรสาเหตุ			
			การติดต่อสื่อสารภายในมหาวิทยาลัย	บรรยากาศภายในมหาวิทยาลัย	เจตคติต่อการมีส่วนร่วม	แรงจูงใจในการทำกิจกรรม
การมีส่วนร่วมกับโครงการศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยของนักศึกษา	0.49	DE	0.33**	0.52**	0.51**	0.29**
		IE	-	0.38**	-	-
		TE	0.33**	0.90**	0.51**	0.29**
เจตคติต่อการมีส่วนร่วม	0.60	DE	-	0.50**	-	-
		IE	-	-	-	-
		TE	-	0.50**	-	-
แรงจูงใจในการทำกิจกรรม	0.61	DE	-	0.40**	-	-
		IE	-	-	-	-
		TE	-	0.40**	-	-

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 <.01, TE = ผลรวมอิทธิพล, IE = อิทธิพลทางอ้อม, DE = อิทธิพลทางตรง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลการมีส่วนร่วมกับโครงการศิลปวัฒนธรรมนิสิตมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย การติดต่อสื่อสารบรรยากาศภายในมหาวิทยาลัย แรงจูงใจในการทำกิจกรรม และเจตคติต่อการมีส่วนร่วม ทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าการสื่อสารภายในองค์การที่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับบรรยากาศที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการใดๆ นั้น จะทำให้คนในองค์การมีเจตคติที่ดี และมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกับกิจกรรมนั้นๆ ขององค์การ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และสอดคล้องกับวลัยทิพย์ เปรมทวีรัตน์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษากับคุณลักษณะด้านจิตอาสาของนิสิตนักศึกษา พบว่า เมื่อมหาวิทยาลัยมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมโครงการ และมีการสื่อสารภายในที่มีประสิทธิภาพ นักศึกษาจะมีความคิดและแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการของมหาวิทยาลัย เนื่องจากนักศึกษายู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่ต้องการเป็นที่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและจากสังคม โดยกิจกรรมที่นักศึกษาเข้าร่วม ได้แก่ กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์หรืออาสาพัฒนาชุมชน กิจกรรมด้านกีฬา กิจกรรมด้านจริยธรรมและกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม

2. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทั้ง 4 ปัจจัยที่ส่งผลการมีส่วนร่วมร่วมกับโครงการศิลปวัฒนธรรมของนิสิตมหาวิทยาลัยมีดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านการสื่อสารภายในองค์การส่ง ผลต่อการมีส่วนร่วมกับโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับแนวคิดของ Cummings & Worley (2008) ที่อธิบายว่า การสื่อสารภายในองค์การส่งผลการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมโครงการขององค์การ เนื่องจาก การสื่อสารวัตถุประสงค์ ขั้นตอน ประโยชน์ที่ผู้เข้าร่วมจะได้รับ โดยมีข้อความและทิศทางการสื่อสารที่ชัดเจนนั้น ทำให้สมาชิกในองค์การเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมหรือโครงการมากขึ้นเพื่อร่วมรับผลประโยชน์ดังกล่าว และสอดคล้องกับแนวคิดเชิงพฤติกรรมศาสตร์ของ Astin (1984) ที่อธิบายไว้ว่า มนุษย์จะพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางสังคม เมื่อเห็นว่าการกิจกรรมนั้นมีประโยชน์ต่อตน ทั้งนี้เนื่องจากการปกป้องรักษาประโยชน์ของตน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ จตุรวัฒน์ ผนึกรัมย์ (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา 2556 และการศึกษาของ ศศิธร สิทธิพรหม (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา งานวิจัยทั้งสองเรื่อง พบว่า การสื่อสารภายในองค์การ ส่งผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการรับรู้ข่าวสารว่าการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมโครงการใดมีประโยชน์ต่อตนนักศึกษาจะเข้าร่วมกับกิจกรรมโครงการเหล่านั้น

2.2 บรรยายกายภายในมหาวิทยาลัยส่งผลต่อการมีส่วนร่วมกับโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับแนวคิดของ Cummings & Worley (2008) ที่อธิบายว่า บรรยายกายในองค์กรหรือสังคมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานของสมาชิกในสังคม ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมขององค์กรที่เอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วม การได้รับคำแนะนำและการสนับสนุนที่ดีจากคนในองค์กร จะทำให้สมาชิกในองค์กรรู้สึกว่าได้เข้าถึงข้อมูล และเกิดการแลกเปลี่ยนร่วมกับคนอื่นได้ง่าย มีเจตคติที่ดีจนเกิดเป็นค่านิยม และแรงจูงใจที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของสมาชิกในองค์กร อีกทั้งยังรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมจากการเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมโครงการของสังคมนั้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อมรเทพ สีนวนสูง (2559) ที่ได้การศึกษาเรื่องความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ พบว่าการที่มหาวิทยาลัยมีโครงสร้างหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงานด้านส่งเสริมและสนับสนุนศิลปวัฒนธรรมที่ชัดเจนส่งผลให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมมากขึ้น เนื่องจากการสร้างบรรยากาศภายในที่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วม โดยมีกำหนด นโยบาย โครงสร้าง และการสนับสนุนด้านต่างๆ เอื้อให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมได้สะดวกมากขึ้น และส่งผลทางอ้อมผ่านเจตคติและแรงจูงใจ

2.3 แรงจูงใจในการทำกิจกรรมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมกับโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมนิสิตมหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับแนวคิดของ Astin (1984) ที่อธิบายว่า แรงจูงใจในการทำกิจกรรมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมของนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อนักศึกษาเชื่อว่าสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมหรือโครงการใดมาแบ่งปันกับผู้อื่นได้ และทำให้เกิดการยอมรับจากสังคม ตลอดจนทำให้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้ จะเป็นแรงผลักดันให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ ดังกล่าวและสอดคล้องกับ วีรเทพ สุดแดน และคณะ (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร พบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการต้องการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ ที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากจะทำให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

2.4 เจตคติต่อการมีส่วนร่วมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมกับโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมนิสิตมหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับแนวคิดของ Gamson (1992)

ที่อธิบายว่า เจตคติของบุคคลมีผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมภายในสังคม ทั้งนี้เนื่องจากการมีส่วนร่วมในขบวนการทางสังคมทำให้ได้เปิดกว้างในเอกลักษณ์ของตนเอง และแสดงถึงโอกาสในการรู้จักตัวเองมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เขามีเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมของสังคมนั้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยการติดต่อสื่อสาร และบรรยากาศองค์กร เป็นปัจจัยภายในที่มหาวิทยาลัยสามารถควบคุมได้ โดยมหาวิทยาลัยควรพัฒนาการสื่อสารอย่างเป็นระบบ

2. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย ควรวางแผนโดยกำหนดผู้รับผิดชอบในการสนับสนุนและประสานงานในระดับหน่วยงานให้ชัดเจนเพื่อให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ

3. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยควรสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมกับการโครงการของนิสิต โดยสร้างบรรยากาศภายในมหาวิทยาลัยให้เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วม เช่น วางโครงสร้างการทำงานและมีผู้รับผิดชอบระดับหน่วยงานที่ชัดเจน สนับสนุนงบประมาณดำเนินงาน และจัดสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำตัวแปรเชิงสาเหตุที่ค้นพบจากงานวิจัยครั้งนี้ไปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มีบริบทต่างกัน เพื่อยืนยันปัจจัยเชิงสาเหตุของการมีส่วนร่วมกับการโครงการศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยของนิสิตที่ค้นพบในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- จตุรวัฒน์ ผนึกรัมย์. (2557). การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา 2556. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- พฤทธิ ศุภเศรษฐศิริ. (2556). การพัฒนาสื่อการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ : สุนทรียศาสตร์ร่วมสมัย. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ, 15(1), 67.
- พิสนุ พองศรี. (2552). การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- พูลพงศ์ สุขสว่าง. (2556). โมเดลสมการโครงการ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิชย์.
- วลัยทิพย์ เปรมทวีธโชติ. (2557). การศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษากับคุณลักษณะด้านจิตอาสาของนิสิตนักศึกษา. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ฉบับมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ, 7(3), 819-833.
- วีรเทพ สุดแดน ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์ และปทุมทิพย์ ม่านโคกสูง. (2556). ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เฉลิมพระเกียรติจังหวัดสกลนคร. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 3(3), 27-32.
- ศศิธร สิทธิพรหม. (2559). การรับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา. วารสารมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 5(2), 237-258.
- ส่วนส่งเสริมและบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2560). สถิติการลงทะเบียนนิสิต ปีการศึกษา 2559. สืบค้นเมื่อ มกราคม 2560, จาก <http://edservice.oop.swu.ac.th/>.
- สุรัชย์ ทุหมัด. (2559). รายงานสรุปผลการดำเนินงานตามพันธกิจสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. เอกสารรายงานประกอบโครงการสัมมนาทบทวนแผนยุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสมอ จันทเจริญ. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 6(2), 177-183.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อ มีนาคม 2560, จาก www.krusmart.com/national-education-plan-2560-257/.
- อมรเทพ สีนวนสูง. (2559). ความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ. Veridian E-Journal. 9(1), 1,053-1,065.
- Astin, A. W. (1984). *The Theory of Participatory of Student*. Retrived January 2017, from [www.gotoknow .com/ posts](http://www.gotoknow.com/posts).
- Arthur, W. C & Reiser, L. (1993). *Education and Identity* 2ndEd. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Cohen, J.M. & Uphoff N.T. (1981). *Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Cummings, T. G., & Worley, C. G. (2008). *Organization Development & Change*, 9th Ed., Cengage Learning : South-Western Cengage Learning.
- Fornaroff, A. (1980). *Community Involvement in Health System for Primary Health Care*. Geneva: World Health Organization.
- Gamson, W.A. (1992). *The social psychology of collective action*. In A Morris & C. Mueller (Eds.), *Frontiers of social movement theory*. New Haven : Yale University Press.
- Hair, J. F., Jr., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2010). *Multivariate data analysis* 6th Ed. Upper Saddle River . New Jersey : Prentice Hall.

Translated Thai References

- Educational Service Division, SWU. (2017). *Statistics of Students' Registration in Academic Year 2016*. Retrieved January 2017, from <http://edservice.oop.swu.ac.th/>.
- Fongsri, P. (2009). *Creating and developing a research tool*. Bangkok : Darnsutha press.
- Junjaroen, S. (2014). Factors affecting political participation of people in the Chonburi Manicipality area. *Pathumthani University Academic Journal*, 6(2): 177-183.
- Office of the Education Council. (2017). *Framework of the National Education Plan*. Retrieved March 2017, from www.krusmart.com/national-education-plan-2560-257/.
- Phanuegrum J. (2014). *Undergraduate students' participation in activities at Suranaree University of Technology, academic year 2013*. Nakhon Ratchasima : Suranaree University of Technology. [in Thai]
- Premthawithanachot, W. (2014). A study on characteristics of participation in student activities and characteristics of volunteer spirits of students in university. *Veridian E-Journal (Humanities, Social sciences and Arts)*, 7(3): 819-833.
- Seenuansung, A. (2016). Students' opinion on participation in extra curriculum activities at Rajamangala University of Technology Krungthep. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(1): 1053-1065.
- Sitthiphrom, S. (2016). Perception and participation of students in the implementation of quality assurance, Faculty of Humanities and Social Sciences. *Journal of Graduate Study in Humanities and Social Sciences*, 5(2): 237-258.
- Suddan, W., Jomhongbhibhat, B., & Mankhoksoong, P. (2013). Strategy to promote involvement in the curriculum enrichment activity among students of Kasetsart University, Chalermprakiat Sakon Nakhon Province Campus. *Nakhon Phanom University Journal*, 3(3): 27-32.
- Suksawang, P. (2013). *Structural Equation Modeling*. Bangkok : Wathanaphanit.
- Suphasetsiri, P. (2013). E-learning media development : Contemporary aesthetics. *The journal of Institute of Culture and Arts*, 15(1): 67.
- Thumad, S. (2016). *Report on the implementation of the missions, Institute of Culture and Arts, Srinakharinwirot University*. A report document for the seminar project of strategic plan reviews. Bangkok : Srinakharinwirot University.